

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 A Development of Local Curriculum on the Topic of Suphanburi Amulets in the Social Studies, Religion and Culture Subject Area for Prathomsuksa 6 Students

นพรัตน์ พลเสน¹, ปราโมทย์ จันทร์เรือง², ศรีนทิพย์ ภู่อาลี³
Nopparat Pollasen, Pramote Chanruang, Sarinthip Phoosamlee

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีขั้นตอน 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (research 1) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (development 1) : การพัฒนาหลักสูตรขั้นตอนที่ 3 วิจัย (research 2) : การทดลองใช้หลักสูตรขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (development 2) : การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก 1 ห้องเรียนจากจำนวน 4 ห้องเรียน ซึ่งได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ 2) แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต เกี่ยวกับความต้องการศึกษาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.764 โดยการประเมินผลก่อนใช้หลักสูตรและหลังใช้หลักสูตร ใช้เวลาครั้งละ 30 นาที 5) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรม 6) แบบประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่ายจำนวน 10 ข้อ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบเรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณร้อยละ 85.00 ไม่เคยเห็นพระเครื่องเมืองสุพรรณ ร้อยละ 87.50 และไม่เคยมีพระเครื่องเมืองสุพรรณ ร้อยละ 97.50 พระเครื่องที่รู้จักคือ พระผงสุพรรณ ร้อยละ 92.50 ต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ ร้อยละ 95.00 เห็นด้วยอย่างยิ่งจัดการเรียนการสอนเรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ ในโรงเรียน ร้อยละ 72.50 เห็นด้วยอย่างยิ่งในที่จะนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสอนเรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ ในโรงเรียน ร้อยละ 60.00 วิธีการใดเหมาะสมที่สุดสำหรับการเรียนการสอนเรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณคือการสาธิต ร้อยละ 92.50 วิธีการวัดและประเมินผล จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ คือ ทดสอบ และต้องการเรียนการจัดทำผลงาน ร้อยละ 100.00

¹ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

³ รองศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยแบ่งเป็นภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน จำนวน 6 แผน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนทำการประเมินหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตร การประเมินผล และเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผลการประเมินได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3. การทดลองใช้ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ปีการศึกษา 2556 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการทดลองหลักสูตรตามแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.25) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

4. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติกิจกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ส่วนการประเมินด้านความพึงพอใจ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการปรับปรุงหลักสูตร พบว่า มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขเรื่องของระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมภาคปฏิบัติเวลาน้อยไป จึงปรับเพิ่มชั่วโมงการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในแผนการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น

คำสำคัญ : หลักสูตรท้องถิ่น/ พระเครื่องเมืองสุพรรณ

Abstract

This research was aimed to develop local curriculum on the topic of small Buddha for Prathomsuksa 6 Students. The samples, obtained by simple random sampling, was 40 students from Anubansomdetprawannarat School, under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 3, during the first semester of academic year 2013. The instruments consisted of: 1) a local curriculum on the topic of small Buddha, 2) a questionnaire, 3) an interview, 4) a learning achievement test with a reliability of 0.764, 5) an evaluation form of practice skill, and 6) an evaluation form of satisfaction towards curriculum. The data were analyzed in terms of , mean, the standard deviation, t- test, and content analysis. The results from this study are as follow:

1. The research findings were as follows: from studying basic information, and developed the curriculum. All of participants agreed that the school should develop the local curriculum on the topic of small Buddha of Suphanburi and should have suitable activities for students.

2. From the development, the curriculum consisted of principles and objectives, curriculum structure, course description, scope of the contents, period of time, learning approaches, learning plans, instructional media and learning resources, and measurement and evaluation. There were 7 learning plans which consisted of theoretical part and practical part. Experts evaluated that the curriculum was suitable for that school.

3. From trialing the curriculum, the researcher found that the students were interested in the curriculum, paid attention in activities, and were able to apply it to their daily lives.

4. For the evaluation and improvement, the students had higher learning achievement after using the curriculum at a significance level of .05. Their practice skills were rated at the highest level. Their satisfaction towards the curriculum were good. One improvement was that the period of practical part should be increased.

Keywords: Local Curriculum/ Suphanburi Amulets

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และมีทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 4) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งเน้นสาระการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ความรักชาติและภูมิใจในความเป็นไทย ประกอบกับให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา การจัดการกระบวนการเรียนรู้มุ่งเน้นกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4) ทั้งนี้ยังส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่า ชุมชนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการจัดการศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตร การเรียนการสอนของแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งเป็นหลักสูตรเฉพาะท้องถิ่น มีเอกลักษณ์ และสามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละชุมชนเพื่อเปิดโอกาสให้

ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภูมิสำเนาท้องถิ่นของตน โดยมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนา คน ครอบครัว และท้องถิ่นของตน ทั้งยังช่วยปลูกฝังให้เกิดความรักและความผูกพันในท้องถิ่นอีกด้วย (อุดม เขยทิวส์, 2545, หน้า 4) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นการตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พระราชบัญญัติ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยยึดความต้องการของผู้เรียนและความพร้อมของท้องถิ่นเป็นสำคัญสอดคล้องกับสภาพสังคม มาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ ตามมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลัก และต้องเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ได้เต็มตามศักยภาพ ตอบสนองต่อความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ สถานศึกษาจึงมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 8)

พระเครื่อง (พระกรุ) เป็นโบราณวัตถุที่บอกเล่าเรื่องราวผ่านภูมิปัญญาไทยสมัยโบราณ และเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่า นำศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกับเยาวชน เพื่อที่จะได้สร้างความตระหนักในคุณค่าและมูลค่า ตลอดจนความเชื่อตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ที่มีความเชื่อมโยงกับสังคมไทยจากปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และความสำคัญของพระเครื่องเมืองสุพรรณ ผู้วิจัยได้ศึกษาและสำรวจความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสนใจเกี่ยวกับพระเครื่องเมืองสุพรรณมากกว่าระดับชั้นอื่น และจากการศึกษาพบว่า การสอนประวัติศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาสำหรับชั้นประถมศึกษาสามารถจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้เหมาะสมกับชั้นเรียนและวัยของผู้เรียน โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มุ่งเน้นอธิบายความสำคัญของวิธีการทางประวัติศาสตร์ (อย่างง่าย) และนำเสนอข้อมูลจากหลักฐานที่หลากหลายในการทำความเข้าใจเรื่องราวในอดีต จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับกรอบหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจความเป็นมาของพระเครื่องเมืองสุพรรณ เห็นคุณค่าและความสำคัญของพระเครื่องนำไปสู่ความรักผูกพันห่วงแหน และมีความภาคภูมิใจต่อพระเครื่องเมืองสุพรรณซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในท้องถิ่นทุกยุคทุกสมัย และได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพ เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สำหรับภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ใช้ระยะเวลาสอน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงรวม 12 ชั่วโมง

3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพและมีกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นระบบและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและท้องถิ่น ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้กับนักเรียนชั้นปีอื่น ๆ ได้

2. นักเรียนได้รับความรู้ขั้นพื้นฐานที่ถูกต้องเกี่ยวกับพระเครื่องเมืองสุพรรณ อันก่อให้เกิดความรักความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ เพื่อสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า

3. เป็นแนวทางให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน นำไปใช้ในการวิจัยและพัฒนาความรู้ที่มีในท้องถิ่นทางด้านอื่น ๆ สำหรับนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต อำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวน 160 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต อำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 40 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากห้องเรียน 1 ห้อง ซึ่งในแต่ละห้องเรียนมีนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน โดยห้องที่จับสลากได้มีนักเรียน 40 คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ทักษะการปฏิบัติกิจกรรม 3) ความพึงพอใจต่อหลักสูตร

3. ระยะเวลาในการวิจัย ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ใช้ระยะเวลาสอน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมงรวม 12 ชั่วโมง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธัญลักษณ์ ศรีเมืองคุณ (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องพระเครื่องเมืองเลย:กรณีศึกษาพระเครื่องพระญาณทิปาจารย์ (หลวงปู่ท่อน ญาณธโร วัดศรีอภัยวัน อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและคุณค่าของพระเครื่อง ผลการวิจัยพบว่า เป็นพระเครื่องที่สร้างขึ้นจากความศรัทธา คุณค่าของพระเครื่องพระญาณทิปาจารย์ มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านประวัติศาสตร์ 2) ด้านพุทธศิลป์หรือศิลปะ 3) ด้านภาษาและจิตใจ 4) ด้านเศรษฐกิจ

อัสทริช (Oestreich, 2003, p.782-A) ได้อธิบายการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาในแคว้นเบลเยระหว่าง ค.ศ. 1950-2001 และได้ศึกษาองค์ประกอบของสังคมศึกษาของหลักสูตรสังคมศึกษาแห่งแคว้นเบลเย ได้รวมหรือดัดการศึกษาเรื่องอินเดียแดงเผ่ามายาโบราณออกจากหลักสูตรอย่างไร วิธีการศึกษาใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์เอกสารของกระทรวงศึกษาธิการ เอกสารจดหมายเหตุแห่งชาติ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับบุคลากรของกรมโบราณคดี ครูกระทรวงศึกษาธิการ และครูชาวเบลเยียน ข้อมูลได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา และอุปกรณ์การสอนที่ใช้ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การตรวจตัวเลขของรัฐบาลเกี่ยวกับจำนวนของนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนที่รัฐบาลอุดหนุน โรงเรียนที่เกี่ยวกับศาสนา และโรงเรียนเอกชนในแคว้นเบลเย ความต้องการทางการศึกษาที่ต้องกล่าวถึงในเบลเย ได้แก่การให้เงินอุดหนุนไม่เพียงพอที่จะพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอน

การพัฒนาครุมีจำกัด การสื่อสารทั่วแคว้นยังไม่ดีพอ ขาดครูผู้ทรงคุณวุฒิ การพัฒนาหลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับความต้องการ ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ได้สร้างความก้าวหน้าในการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษา แต่นักการศึกษาชาวเบลเยียน ต้องการให้กล่าวถึงหลักสูตรสังคมศึกษาที่มีจำกัดและหนังสือ ตำราที่มีจำกัดที่จะเรียนประวัติศาสตร์ สมัยก่อนที่จะเป็นอาณานิคมของเบลเย ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมที่ตรงกันของนักการศึกษาชาวเบลเยียนในปัจจุบันและในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (research and development : R & D) เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (research 1) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (development 1) : การพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (research 2) : การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (development 2) : การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.1 แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์สำหรับศึกษานิสิตที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวม 8 คน เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (structured interview) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในเรื่อง ชื่อ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งการทำงาน ประสบการณ์ทำงาน ประสบการณ์อบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่ม

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เนื้อหาและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หรือการจัดการเรียนโดยเน้นถึงปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้กับการปฏิบัติกิจกรรมจริงและข้อเสนอแนะเรื่องความต้องการให้จัดการเรียนการสอนเรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณต่อเนื่องตลอดไป และควรสอนให้นักเรียนศึกษาพระจากแหล่งอื่นๆ ด้วยหรือพระเครื่องพิมพ์ต่างๆ จากเมืองสุพรรณด้วย จำนวน 2 ข้อ

1.2 แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต เกี่ยวกับความต้องการศึกษาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ ซึ่งเป็นแบบสอบถามความต้องการของนักเรียนในการเรียนหลักสูตรเรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนต้องการ ประกอบด้วย ความต้องการให้มีการจัดการศึกษาเรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ เนื้อหาที่ต้องการเรียน ความสำคัญและความจำเป็นของการเรียน เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเจาะจงให้นักเรียนเลือกตอบ

1.3 หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ

1.4 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง

1.5 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย มี 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.764

1.6 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยอิงเกณฑ์ของรูบริค (rubric) ให้คะแนน 1 2 3 4 5

1.7 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5

ระดับ จำนวน 20 ข้อ ใช้สอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตร

2. ขั้นตอนดำเนินการทดลอง ในขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต จำนวน 40 คน โดยมีขั้นตอนการทดลองดังนี้

2.1 แจ้งให้นักเรียนทราบและทำความเข้าใจกับการจัดการเรียนรู้ถึงวิธีการจัดการเรียนการจัดการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์ของการเรียนและวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนในครั้งนี้

2.2 ดำเนินการสอบก่อนเรียน (pre - test) กับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ

2.3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองสอนตามแผนจัดการการเรียนรู้ เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ จำนวน 6 แผน ใช้เวลาเรียน 12 ชั่วโมง

2.4 เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการตามที่กำหนดไว้แล้วทำการทดสอบหลังเรียน (post - test) กับนักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตร

2.5 ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน ตามเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดของแต่ละเครื่องมือวิจัยและนำคะแนนที่ได้ของเครื่องมือแต่ละประเภทมาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณก่อนและหลังเรียน โดยใช้สูตร $t - test dependent$ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ 2551, หน้า 307)

3.2 วิเคราะห์แบบประเมินทักษะการปฏิบัติกิจกรรมการใช้กล้องส่องพระเครื่อง การจำแนกพระเครื่องเมืองสุพรรณตามพิมพ์ที่ศึกษา การอุดกรอบพระเครื่อง การจัดทำหนังสือเล่มเล็กเกี่ยวกับพระเครื่องเมืองสุพรรณ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติกิจกรรมใช้เกณฑ์ การประเมินของ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2549, หน้า 236-240)

3.3 วิเคราะห์ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการทดสอบค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มาเทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2551, หน้า 248) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.69)

ผลการวิจัย

จากการทดลองใช้หลักสูตร เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่าสถาบันการศึกษา องค์กรต่างๆ และชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูมรดกศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ตามสภาพปัญหาของชุมชน ความต้องการของท้องถิ่นและนักเรียน และส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน สังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีจุดเน้นของหลักสูตรที่สอดคล้องกันคือส่งเสริมให้ท้องถิ่นจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการและเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ศึกษาประวัติความเป็นมาของชาติไทย ที่เป็นต้นตอของการกำเนิดวัฒนธรรม ประจำท้องถิ่นขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะพื้นบ้าน การดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และรักประเทศชาติ และท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

และนักเรียนต้องการเรียนรู้เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ทราบประวัติและความเป็นมาของพระเครื่องเมืองสุพรรณ โดยผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียน และนอกสถานที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่าการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาทั้งหมด 12 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ความหมายและความสำคัญของพระเครื่อง จำนวน 2 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 พระพุทธรูป จำนวน 2 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พระขุนแผนกรุวัดบ้านกร่าง จำนวน 2 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 พระขุนแผนกรุวัดพระรูป จำนวน 2 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอนุรักษ์พระเครื่องเมืองสุพรรณ จำนวน 2 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การปฏิบัติกิจกรรม จำนวน 2 ชั่วโมง

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจในการเรียนเรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ อย่างมีความสุขสนุกสนานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรม เช่น ทำหนังสือเล่มเล็ก ใบงาน ฯลฯ และการไปศึกษานอกสถานที่ได้เรียนรู้จากของจริงและมีประสบการณ์ตรง ในด้านการวัดผลและประเมินผลเป็นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงโดยการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ตรวจผลงาน และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น

เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประเมินจากแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน $\bar{x} = 11.83$, S.D. = 2.04 หลังเรียน $\bar{x} = 24.18$, S.D. = 2.63 คะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติกิจกรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.25) คะแนนเฉลี่ยด้านความพึงพอใจของนักเรียนต่อหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.69)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จากการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่าได้มีนโยบายให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยทุกด้าน โดยการให้ครูผู้สอนสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ตามสภาพปัญหาของชุมชน ความต้องการของท้องถิ่นและนักเรียน และส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้การเรียนรู้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหลักการที่ว่า เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทย ควบคู่กับความเป็นสากล และจุดมุ่งหมายที่ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และมีทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 4) และสอดคล้องกับ

แนวทางและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 8) ที่ว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นการตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พระราชบัญญัติ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยยึดความต้องการของผู้เรียนและความพร้อมของท้องถิ่นเป็นสำคัญสอดคล้องกับสภาพสังคม มาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆตามมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลัก และต้องเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ได้เต็มตามศักยภาพ ตอบสนองต่อความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ สถานศึกษาจึงมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับชนบท ชาติทอง (2550, หน้า 158) ได้กล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากในแต่ละท้องถิ่นมีสภาพที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคม และอื่นๆ ประกอบกับการที่ได้นำหลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรจากส่วนกลางที่มีลักษณะกว้าง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นค่านิยมทางการศึกษามากกว่าแนวปฏิบัติไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับท้องถิ่น จึงจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาหรือปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นที่ใช้หลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงในท้องถิ่นของตน รวมทั้งการได้รับประสบการณ์ตรงกับชีวิต สภาพเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม ที่แท้จริง และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วย และสอดคล้องกับแนวคิดของทาบ (Taba, 1962, p.454) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงและการปรับปรุง

หลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดีขึ้น ซึ่งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายใหม่ที่วางไว้ ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิดพื้นฐานของหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัย และจากการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง คือ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนักเรียน พบว่า มีความต้องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน เพราะเมื่อนักเรียนศึกษา เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ แล้วจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจความเป็นมาของพระเครื่องเมืองสุพรรณ เห็นคุณค่า และความสำคัญของพระเครื่องนำไปสู่ความรักผูกพันหวงแหน และมีความภาคภูมิใจต่อพระเครื่องเมืองสุพรรณซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในท้องถิ่นทุกยุคทุกสมัย และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นพระเครื่องเมืองสุพรรณได้รับการสนับสนุน และส่งเสริมจากองค์กรหลาย ๆ ฝ่าย จึงทำให้การพัฒนาหลักสูตรมีความสมบูรณ์ขึ้น

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาข้อมูลจากขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับขอบข่ายเนื้อหาและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วยหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับปราชญ์ จันทรเรือง (2552, หน้า18) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญคือ 1) หลักการ 2)

จุดหมาย 3) โครงสร้าง 4) คำอธิบายรายวิชา 5) ขอบข่ายเนื้อหา 6) เวลาเรียน 7) กิจกรรมการเรียนการสอน 8) สื่อการเรียนการสอน 9) การวัดและการประเมินผล สอดคล้องกับอ้าง บัวศรี (2542, หน้า 8-9) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) เป้าประสงค์และนโยบายทางการศึกษา (education goal and policy) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (curriculum aim) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้แก่ผู้เรียน หลักจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (type and structure) หมายถึง ลักษณะแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชา หรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ 3) จุดประสงค์รายวิชา (subject objective) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว 4) เนื้อหา (content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสมารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ (instruction objective) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสมารถหลักจากได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้ 6) ยุทธศาสตร์การสอน (instruction strategy) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหลักเกณฑ์เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ 7) การประเมินผล (evaluation) หมายถึง การประเมินการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร 8) วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (curriculum material and instructional media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถมนวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนอนุบาลสมเด็จพระวันรัต จำนวน 40 คน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความตั้งใจและสนใจในการเรียน เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ ซึ่งในส่วนที่เป็นเนื้อหา สาระเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของพระเครื่อง ประวัติความเป็นมาของพระเครื่องเมืองสุพรรณ ประเภทของพระเครื่อง จุดมุ่งหมายในการสร้างพระเครื่อง พุทธเอกลักษณ์ของพระ

เครื่องเมืองสุพรรณ ตามพิมพ์ที่ศึกษา การอนุรักษ์พระเครื่องเมืองสุพรรณ โดยการศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ นอกโรงเรียนที่เป็นแหล่งเรียนรู้จริง พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นไปตามแนวทางและขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเชิญเป็นวิทยากรภายนอกมาบรรยาย เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับพระเครื่องมากขึ้น และรู้คุณค่าของพระเครื่องมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยัญญลักษณ์ ศรีเมืองคุณ (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องพระเครื่องเมืองเลย:กรณีศึกษาพระเครื่องพระญาณทิปาจารย์ (หลวงปู่ท่อน ญาณธโร วัดศรีอภัยวัน อำเภอเมือง จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและคุณค่าของพระเครื่อง ผลการวิจัยพบว่า เป็นพระเครื่องที่สร้างขึ้นจากความศรัทธา คุณค่าของพระเครื่องพระญาณทิปาจารย์ มี 4 ด้าน คือ 1) ด้านประวัติศาสตร์ 2) ด้านพุทธศิลป์หรือศิลปะ 3) ด้านภาษาและจิตใจ 4) ด้านเศรษฐกิจซึ่งสอดคล้องกับสรุปคดีกิตติปัญญา (จันทราภรณ์) (2552, บทคัดย่อ) ศึกษาพระเครื่องในฐานะสื่อเผยแผ่พุทธธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า พระเครื่องเป็นสื่อแทนพระพุทธรูป สื่อถึงหลักธรรมให้ปฏิบัติตามคำสอนของพระองค์ การสร้างพระเครื่องแฝงกุศโลบายในการสอน การประพฤติปฏิบัติธรรมมากกว่าเป็นการสร้างที่เน้นอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ชาวพุทธส่วนใหญ่เข้าใจคาดเคลื่อนและหวังพึ่งปาฏิหาริย์แทนที่จะเข้าใจหลักธรรมของพระเครื่องซึ่งเป็นเครื่องสื่อความหมาย และสอดคล้องกับเตือนใจ น้อยแก้ว (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องท้องถิ่นสุพรรณบ้านเรา” เที้ยวดอนเจดีย์” กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ผลการพัฒนาหลักสูตรพบว่า หลักสูตรประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง คำอธิบายรายวิชา ขอบข่ายเนื้อหาสาระ เวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้ พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การปรับปรุง

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร จาก การนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียน ซึ่งมีการประเมินก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตรและหลังการใช้หลักสูตร พบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระเครื่องเมืองสุพรรณ หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรพระเครื่องเมืองสุพรรณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร และในระหว่างการใช้หลักสูตรพบว่านักเรียนมีทักษะการปฏิบัติกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ใกล้บ้าน ได้ปฏิบัติจริงกล้าแสดงออก สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความภูมิใจรักและหวงแหนในท้องถิ่นของตนเอง ส่วนด้านความพึงพอใจ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อพระเครื่องเมืองสุพรรณ โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีความสนุกสนานต่อการเรียน นักเรียนได้ปฏิบัติจากสื่อและแหล่งเรียนรู้จริง มีความภูมิใจในผลงานของตนเอง ร่วมมือกันทำงานระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับพระเครื่องเมืองสุพรรณมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องเฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์ (2551, หน้า 98 – 111) ได้วิจัยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การติดตามประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ส่วนองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 2) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการเห็นคุณค่าในตนเอง ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองด้านภาพลักษณ์ก่อนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ จิราวุธวัฒน์ พึ่งอ่อน (2550) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน พบว่านักเรียนสามารถปฏิบัติการประดิษฐ์จากผลิตภัณฑ์จาก

กะลามะพร้าวได้เป็นอย่างดี และด้านความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ซึ่งสอดคล้องกับพระครูปลัดเก่ง กัลยาณกิตติคุณ (2550) การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง มุสาวาท กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรมภาพรวมในระดับมาก ผลการปรับปรุงหลักสูตรได้ปรับปรุงเรื่องเวลา กิจกรรม เนื้อหา และจุดประสงค์ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เข้ารับการอบรม การปรับปรุงหลักสูตร เมื่อนำหลักสูตรไปทดลองใช้พบว่า มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข เรื่องของระยะเวลา ถึงแม้ในช่วงพัฒนาหลักสูตรฉบับร่างจะได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วก็ตามว่าสอดคล้องและเหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติจริงพบว่า ระยะเวลาที่กำหนดไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น การปฏิบัติกิจกรรมและการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่แหล่งเรียนรู้พระเครื่องในตลาดสามชุก ดังในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 จากเดิมรวมทั้งหมด 2 ชั่วโมงซึ่งในการปฏิบัติจริงต้องใช้เวลามากกว่าที่กำหนดไว้ และในการศึกษาแหล่งเรียนรู้สถานที่ ควรมีครูประจำกลุ่มแต่ละกลุ่มเพื่อความปลอดภัย มีวินัยในการประพฤติปฏิบัติในการเรียน และให้คำปรึกษาต่างๆ แก่นักเรียนเพราะนักเรียนมีจำนวนมาก จึงต้องติดต่อประสานงานเรื่องกำหนดการวันและเวลากับวิทยากรท้องถิ่นหรือเจ้าของกิจการพระเครื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

เพื่อให้สามารถนำผลงานการวิจัยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพระเครื่องเมืองสุพรรณ เช่น ความหมายและความสำคัญของพระเครื่อง พระผงสุพรรณ พระขุนแผนกรุวัดบ้านกร่าง พระขุนแผนกรุวัดพระรูป การอนุรักษ์พระเครื่องเมืองสุพรรณ และการจัดทำผลงาน ดังนั้นทางโรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรักและมีเจตคติต่อพระเครื่องเมืองสุพรรณ เนื่องจากได้เรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นของตนเอง จะทำให้รู้สึกหวงแหนและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในบางแผนการจัดการเรียนรู้มีการสอนเกินเวลาดังนั้นควรยืดหยุ่นเวลาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนำความรู้จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรพระเครื่องเมืองสุพรรณไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้นทางโรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

1.4 จากผลการวิจัยพบว่าระหว่างที่พานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ นักเรียนมีความรู้และได้ปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับพระเครื่องและจัดทำผลงานได้ดี เพื่อเป็นการอนุรักษ์พระเครื่องเมืองสุพรรณให้คงอยู่ต่อไป ดังนั้นโรงเรียนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ หรือชุมชน เพื่อร่วมกันหาวิธีการและแนวทางในการเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับพระเครื่องเมืองสุพรรณ ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในท้องถิ่นทุกยุคทุกสมัย ของท้องถิ่นที่สำคัญให้คงอยู่ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยพบว่าหลังจากใช้หลักสูตรแล้วพบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของพระเครื่องในท้องถิ่นของตนเองดีขึ้น ดังนั้นควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องพระเครื่องตามบริบทและศักยภาพของท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2553). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2540). *หลักสูตรและการพัฒนา*. นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนต์ ธาตุทอง. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- จิราณัฐณันท์ พึ่งอ่อน. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนว่านอนสมอ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดสิงห์บุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- เฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เดือนใจ น้อยแก้ว. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสุพรรณบ้านเรา "เที่ยวดอนเจดีย์" กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ธัญญลักษณ์ ศรีเมืองคุณ. (2551). *พระเครื่องเมืองเลย : กรณีศึกษาพระเครื่องพระญาณทีปาจารย์ (หลวงปู่ท่อน ญาณธโร) วัดศรีอภัยชัย อำเภอมือง จังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- บุศรา สว่างศรี. (2549). *พุทธพาณิชย์ : พระเครื่อง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประชุม กาญจนวัฒน์. (2534). *เบญจภาคี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คดี.
- พระครูปลัดเก่ง กัลยาณกิตติคุณ. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง มุสาวาท กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พิศาล เดชะวิภาค. (2545). *อภิมหาพระกรุณาธิคุณของไทย*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- มนัส โอภาสกุล. (2543). *พระเครื่องสุพรรณ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สุพรรณบุรี: สุพรรณการพิมพ์.
- วัชรกร รัตนกิจ. (2550). *พระเครื่อง : การสื่อสารกับการบริโภคเชิงสัญญา*. วิทยานิพนธ์วารสารศาสดมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู : แนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สพป.สุพรรณบุรี เขต 3. (2552). *กรอบหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3*. สุพรรณบุรี
- อุดม เขยทิววงศ์. (2545). *ศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- Oestreich, Jo Beth Babcock. (2003). Social studies curriculum development in Belize 1950-2001. Dissertation abstracts international.
- Taba, H. (1962). Curriculum Development: Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace and world.